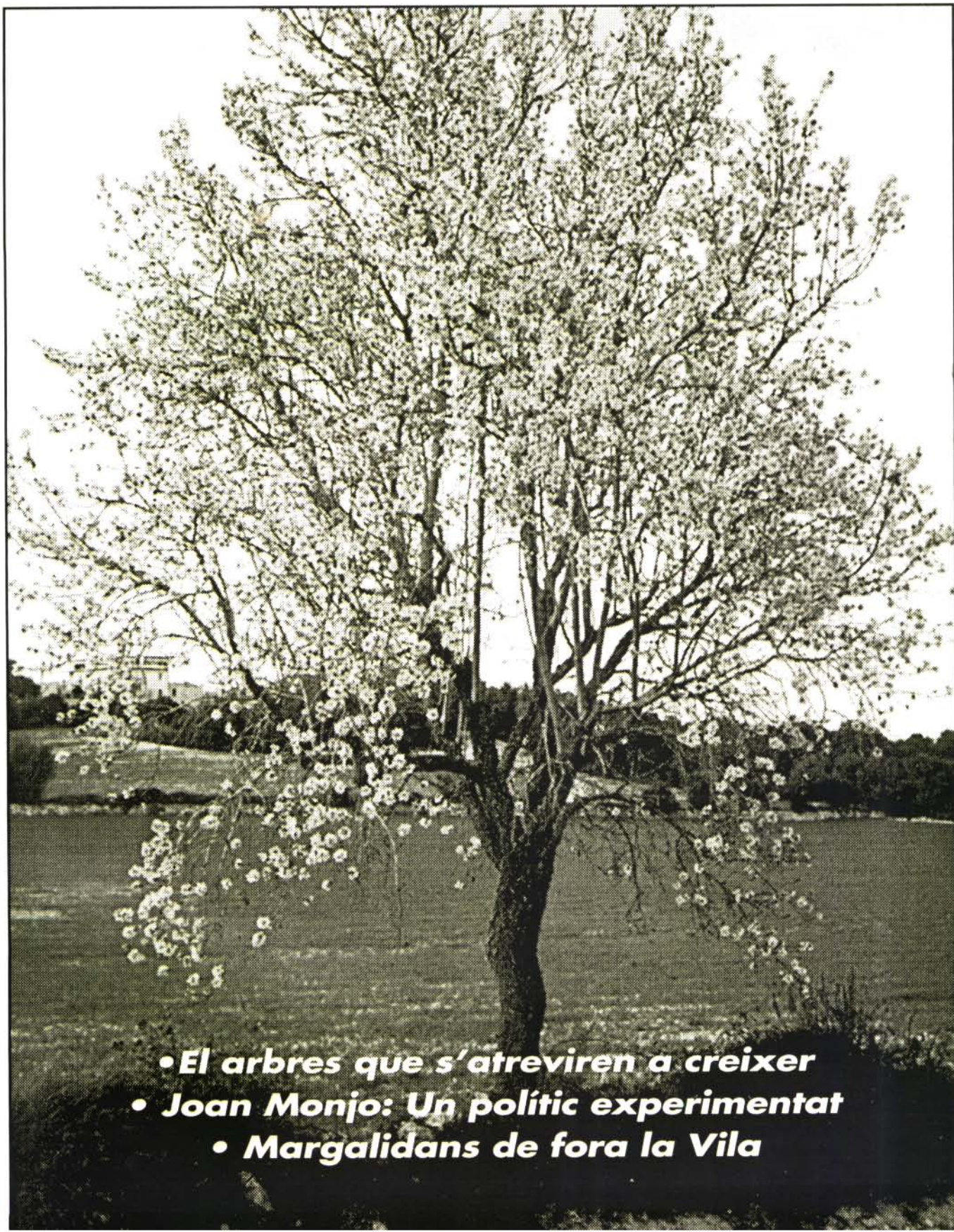

Santa Margalida NUMERO 28

REVISTA BIMESTRAL FEBRER 1995 - PREU 200 PTS.

- *El arbres que s'atreviren a creixer*
- *Joan Monjo: Un polític experimentat*
- *Margalidans de fora la Vila*

CONCESIONARI OFICIAL

AUTOS MOREY ROSSELLO

C/. Industria, 1 - Tel. 52 36 70 - SANTA MARGALIDA

**VENIU A CONEIXER
LES NOSTRES OFERTES
PER AL 95**

**Muebles
Payeras**

*Su establecimiento "expert" en Santa Margalida
Todo un experto en muebles y electrodomésticos*

**MUEBLES TODOS LOS ESTILOS
MUEBLES A MEDIDA
MUEBLES COCINA
CORTINAJES - TAPICERIA
ALFOMBRAS - LAMPARAS**

Plaça de la Vila, 15
Teléfono 52 30 79 - Fax. 52 30 34
SANTA MARGALIDA (Mallorca)

Via Suiza, 60 (Frente Gasolinera)
Teléfono 85 10 97
CA'N PICAFORT (Mallorca)

**Revista
Santa
Margalida**

número

28

Febrer 1995
(Bimestral)

Obra Cultural Balear
de Sta. Margalida

Direcció:

Rafel Bordoy

Redacció:

Antoni Mas

Antoni Ferrer

Joan Malondra

Guillem Crespi

Maria Fornés

Mateu Amorós

Guillem Satandreu

Col.laboren:

Mn. Antoni Rubí

Joan Cladera

Jovent Vilero

Guillem Rosselló

Àngel Serrano

Miquel Bordoy

Mateu Martí

Fotografia:

Rafel Bordoy

Disseny i

fotocomposició:

Miquel Bordoy

Imprimeix:

Gràfiques SIBA, S.L.

Tel. 52 32 44

Santa Margalida

Dipòsit Legal: 495 - 1989

Adreça:

C/ Xaloc, 2

Tel./Fax 52 33 92

Santa Margalida

Editorial

S'acosten les eleccions

És inevitable, en el temps que manca d'aquí a les eleccions municipals i autonòmiques, que parlem de la política i dels polítics, tota vegada que haurem d'elegir els governants que més d'aprop ens comandaran durant els propers quatre anys.

Si hem vist per televisió les sessions al Parlament Central o Autonòmic, o hem assistit als plens de l'Ajuntament, sens dubte haurem arribat a la conclusió que els polítics en general es preocupen més de fer la seva política, d'intentar "quedar bé", de deu vegades nou amb actuacions i frases demagògiques davant la gent -la seva gent- que no de donar les solucions que exigeix el bon govern del poble. Frases com: "Vosaltres teniu raó", "Ens hem equivocat", "Procurarem rectificar"... no figuren en el vocabulari dogmàtic i partidista de la majoria dels polítics. Des del moment en què són investits de la condició de càrrec públic semblen estar posseïts d'una raó i d'una intel·ligència que els fes infalibles, i

les seves fórmules i les seves opinions "van a missa". La política que els marca el seu partit o grup sura per damunt de tot i nosaltres, la resta de pobres mortals, no sabem res de res ni tenim idea dels alts destins de la pàtria o municipals.

Si ens referim a la nostra Vila, crec que quasi tothom estarà d'acord en què és necessari un canvi, sinó dels governants sí de la manera de governar. Basta donar una ullada a la situació en què es troba actualment el nostre poble, per veure a quin punts ens han portat les actuacions desafortunades des de fa uns anys fins aquí. Una situació que potser els mateixos polítics no desitjarien però que amb les seves fórmules no encerten a posar-hi remei.

Què podem fer, pobres de nosaltres per provocar un canvi? Pot ser no massa coses, el fet de dipositar una papareta dins un caixò no soluciona quasi res. Pot ser les opcions que se'ns ofereixen siguin semblants a les dels anys anteriors: les mateixes persones, les mateixes idees, les mateixes promeses... amb dosis de bona voluntat i ganes de fer-ho bé, però la inèr-

cia, la manca de preparació, l'escassa dedicació i els condicionaments varis, serà, al cap i a la fi, el que més pesarà. Tant de bo ens equivoquessim.

Però, hi ha una cosa que sí podem fer, que està en les nostres mans: exigir, no escoltar els polítics com si fossin la Bíblia, qüestionar les seves solucions i fer sentir les nostres, exposar les nostres queixes, però no sols davant d'uns pocs amics i d'amagat, ho hem de dir ben fort perquè ens sentin, i hem de dir als qui resultin elegits que a la Vila hi ha feina per a tots, que es comprometin i es banyin en el govern municipal, que deixin anar l'oposició còmode i inoperant, que l'únic que aconsegueix és facilitar uns pactes que fan que qualche grup o qualche partit, amb un o dos regidors, gaudeixi d'unes rentabilitats polítiques no merescudes i ens dugui a unes situacions que el poble paga ben cares. Ja sabem que no ens faran cas, però no hem de renunciar a fer-nos sentir ni a passar per banyuts consentits.

A la Vila passen coses...

Es Xerafi

•Rètols pels carrers

És ben ver que la felicitat completa no existeix: ens havíem posat molt contents quan varem veure que, ja era hora!, el nostre ajuntament s'havia decidit a posar pels nostres carrers i places uns rètols i indicadors que ajudassin a la gent que ve de fora poble a no perdre-se pels carrers de la nostra Vila. Així, vista la cosa d'enfora, havíem adjudicat un

de normalització lingüística, per causa d'unes lamentables faltes d'ortografia que s'haguessin pogut evitar amb una cosa que ben sovint descuiden els polítics: unes consultes prèvies abans d'un "ja està fet". Esperam que la rectificació no es farà esperar massa.

•Els arbres de "Sa Costa d'en Piulo"

Una vegada més, una desgràcia d'actuació municipal ha aixecat molta pols, tant en el poble com en el consistori, i ens ha posat, com a notícia destacable, en els diaris de Ciutat tant en cròniques com en comentaris per a tots els gusts. Avui són uns arbres tallats, ahir eren unes pedreres d'arena, un altre

altres que, per una rara coincidència, són moltes les vegades que "feim riure". Aquest cronista, amb la seva veu de cossi esquerdat, voldria unir-se a totes les veus del poble que, més o manco fort, diuen que ja n'hi ha prou.

Podria esser que aquestes coses, algunes d'elles petites que moven tant de renou, seivessin per tapar-ne d'altres de molta més envergadura que no surten a llum?

•La carretera de Can Picafort

Sembla que la Conselleria d'Obres Públiques adjudicarà, abans del 31 de març, les obres d'acondicionament de la carretera Santa Margalida-Can Picafort i que les obres s'efectuaran en dues anualitats. El projecte sembla que inclou

l'acondicionament i eixamplament de la carretera que és molt estreta i està molt deteriorada. La inversió sembla que serà de 250 milions de pessetes.

Ja començava a ser hora que la Conselleria s'ocupàs d'aquesta carretera, turística com les que més, i que es troba en un estat deplorable des de fa molt de temps. Pot ser que les obres estassin previstes, és el més segur, però n'hi haurà de malpensats que relacionaran això amb les properes eleccions municipals i autonòmiques. Sigui el que sigui el motiu, benvingut sia.

Teatre

A la Vila hi havia un grup de teatre que romania adormit i amagat llargues temporades, com fan les tortugues a l'hivern,

10 a la iniciativa, però, ja hi som en els emperons, quan ho verem més d'aprop no tenguem més remei que rebaixar la nota considerablement, quan ens adonarem que, una vegada més, els retols esmentats no compleixen com pertoca amb el reglament

pic denúncies a actuacions concretes, un altre les desventures dels patos a Can Picafort, la ubicació d'un centre sanitari, o l'enrajolat de la plaça, o l'església de Can Picafort, o l'adjudicació d'unes obres, o les bregues dels polítics, o les actuacions d'uns i

però que ara sembla que ha despertat i el dissabte de la Fira, o sia el dia 8 d'abril, si no ens han enganat, estrenaran una obra, "La Seu plena d'ous". Ens hem d'alegrar de que una cosa bastant arrelada a la Vila com és l'afecció al teatre, romanguí viva al nostre poble i esperam que l'obra suposi un èxit total pel grup de teatre "Hero".

Però, això encara no és tot, una altra alternativa teatral comença a prendre cos a la Vila: a partir d'antics membres d'un grup teatral dels anys 50, se'n està formant un de nou, encara en fase experimental que podria sortir a rotllo de

la mà de l'Obra Cultural Balear.

Un vell refrany mallorquí diu que "per massa pa no hi ha mal any".

•La Fira

L'Ajuntament i els anteriors promotors de la Fira d'Abril, han iniciat amb una part de les associacions margalidanes, malgrat totes hi eren convocades no totes han respost, contactes i reunions per tal de què enguany i en el futur poguen continuar tenguent Fira. Esperam que tot surti bé i tenguem la Fira que el nostre poble es mereix i que ha mantingut tants d'anys.

•Festes dels Reis i Sant Antoni

Els Reis, una festa que necessita una renovació. De cada any la festa dels Reis a la Vila es torna més rutinària i manca d'imaginació. Caldria donar-li un caire més festiu i donar lloc a que el poble, sobretot els nins, hi tengues-

sin més participació.

El mateix podríem dir d'una altra festa del gener, Sant Antoni, que si no podem competir amb Muro i Sa Pobla, si que podríem mirar de fer una festa més de la Vila i un poc més animada.

El Comte Mal (de sofrir)

Per: Miquel Bordoy

Opinió

OBJECTIUS DE LES ASSOCIACIONS CULTURALS

Les associacions culturals, han d'estar encaminades, com la mateixa paraula indica, a fomentar la cultura, la cultura que ens envolta, la cultura de la qual formam part, i a través de la qual ens identifiquem.

Quan es posa en marxa una associació, gaire bé sempre ve degut a una necessitat de donar a conèixer allò que, per diferents raons, està oblidat, o no és prou conegut i per tant, de qualque forma no se li dona la importància que es mereix.

Partint d'aquesta base, el grup comença la tasca de mostrar allò que vol fer, i que representarà, en definitiva, la labor en pro de la millorança del poble com a entitat definida i diferenciada. Si aquests són els objectius, cal buscar el suport de la gent del poble, a la qual, va adreçada la proposta de l'associació cultural determinada.

Fins aquí, tot va bé, perquè tot és teoria. Quan passam a la pràctica, la cosa canvia. I canvia perquè surten dificultats, alienes a l'associació, com pot esser el suport econòmic, la gestió de la Directiva per dur a terme els diferents projectes, la més que provable passivitat de la població, etc, i és que encara no estam acostumats a participar de qualsevol activitat cultural, vengui de l'associació que vengui.

Sembla impossible, però és així.

No puc entendre, com un poble com el nostre, Santa Margalida, no pugui gaudir d'un grau d'activitats culturals, esportives, socials, etc. molt més alt que el que tenim en l'actualitat, i per tant cal reflexionar sobre les causes que ho dificulten.

Una és la part econòmica. Està comprovat que des de fa molt de temps, a Santa Margalida, només funciona allò que l'Ajuntament paga, i supòs que amb molts de diners. Per exemple, les festes de la Beata, que tanta sort, ha calat bé en el fons dels nostres cors, i en definitiva ens hi identifiquem, però siguem objectius, si el poble hagués de fer la festa de la Beata, sense el suport econòmic de l'Ajuntament, pensau que sortiria al carrer la processó?

Un altre cas, és el de l'equip de futbol. Heu observat el que ha passat, sabeu que el "Margaritense" ha desaparegut, i no és que l'Ajuntament no hi hagi amollat molts de diners, tant en instal·lacions com en subvencions.

Això ens du a una altre qüestió, la deixades i despreocupació de la gent per conservar allò que, en definitiva, és del poble.

Podríem seguir, però no vull esser pessimista, vull creure que tot canviarà per bé, que la gent se sentirà atreta per les activitats de les associacions. Que hi participarà.

També cal concienciar als

polítics, de què no poden jugar amb les associacions, com si fossin peces d'un joc que poden moure al seu gust. Hi ha polítics, que han donat subvencions a algunes associacions, gaire bé sistemàtiques, i en canvi, n'han oblidades d'altres, també sistemàticament. Un cas és el de l'Obra Cultural Balear. Mai no hem tingut cap subvenció de l'Ajuntament, i no és que no l'hàgim sol·licitada, però no ha arribat. Sols hem aconseguit col·laborar-hi amb algunes activitats, les quals estam disposats a continuar.

Per tant, fins a la data no s'ha tingut en compte la trajectòria d'una determinada Associació, la seva feina, la seva dedicació. Recentment, i com cada any, l'Ajuntament ha concedit una subvenció de 75.000.- ptes als quintos de Santa Margalida, i 75.000.- ptes als quintos de Ca'n Picafort. Això està molt bé. Me deman si aquesta quantitat, anirà a sufragar les despeses per la compra de coets, amb els quals entretenen al poble tota la nit. Això dona peu a pensar, si el que han de fer les associacions, es dedicar-se a activitats pictòriques de parets i jardins, o d'altres molt renoveres, per accedir de forma immediata a l'ajut municipal.

Finalment, per acabar, voldria des d'aquí, encoratjar, una vegada més, a la gent de la Vila, perquè participi de les activitats que organitzen les associacions, que n'hi ha moltes i bones.

Guillem À. Crespi i Alemany

ELECTRÓNICA CID

Venta de T. V. Color y Electrodomésticos en General

Primeras marcas

Servicio Técnico Rápido

C/. Alba, nº 1 - CAN PICAFORT
Tel. 85 06 14

C/. Jovades, nº 33 - STA MARGALIDA
Tel. 52 32 10

Opinió

Els nostres Quintos passats de rosca.

Des de que aquesta revista surt al carrer, fa ja uns quants anys, hem coincidit en criticar l'actuació dels quintos a la nostra Vila, i ho hem criticat perquè creiem que la seva manera de celebrar la "quintada" no està en consonància amb els temps que corren i perquè demostren una manca de cultura i sobretot d'imaginació i, pensam que molts pocs o casi cap poble de Mallorca, té uns joves que, any rera any, repeteixen una sèrie de bajanades que l'únic que fan és causar molèsties i demostrar un incivisme que moltes vegades és alentat per les mateixes autoritats que ho haurien d'haver evitat ja fa estona, desterrant-ho del nostre poble.

És evident que els temps han canviat i que els nostres quintos continuen ancorats en unes formes d'actuació caducades per tot arreu: no té sentit amollar coets tota la nit i no deixar dormir els nins, els vells, els joves, els malalts i a moltes persones que necessiten descansar per poder acudir a la seva feina; no té sentit embrutar les façanes de les cases i els edificis i els carrers del nostre poble que tots voldriem veure ben net i adasat; no té sentit que una part del poble i, com he dit abans, les pròpies autoritats, amb els batles en primer terme, discul-

pin a uns joves que ja no tenen l'excusa de que se'n han d'anar al sevisi a passar calamitats i enfora de ca seva, avui en dia el servei militar es fa ben aprop, és prou lleuger i curt i no significa pels joves més que un petit entrebanc; i no té sentit que un grup de joves, al.lots i al.lotes -elles ni tan sols faran el servei- aprofitin l'ocasió per portar a terme unes gamberrades que dubtam que serveixin per divertir-los una estona.

No volem negar ni el dret ni l'oportunitat que tenen els joves de divertir-se, però sabem que hi ha moltes maneres de fer-ho sense molestar ningú i d'una manera més civilitzada. Sabem d'altres llocs on els quintos organitzen festes i animen la vida cultural i lúdica del seu poble d'una manera més positiva i més amb concordància amb els temps actuals, i no empen uns mètodes

passats de rosca i endarrerits que podrien esser disculpables fa seixanta anys, però que avui no tenen sentit ni aporten res positiu ni al poble ni als mateixos joves.

És hora doncs de demanar als joves que reflexionin la seva actuació i de demanar als batles que prenguin les mesures encaminades a evitar aquests actes d'incivisme i no donar-los corda, com s'ha fet en més d'una ocasió, i que potenciïn altres formes de diversió millors per a tothom.

R. B.

PINSAMA S.L.

- *PINTURAS EN GENERAL
- *GOTELET
- *PICADO
- *REVESTIMIENTOS (Interiores Fachadas)
- *DECORACION DE INTERIORES
- *LACADOS
- *BARNIZADOS EN GENERAL

C/. Industria, 2
Tel. 52 30 52 - Tel. Part. 52 37 86
SANTA MARGALIDA

*Puertas, persianas, vidrieras y falsos techos en madera y PVC

*Pasamanos, muebles a medida y carpintería en general.

*Muebles de cocina, baño, hogar y complementos decoración.

*Proyectos interiorismo

Carpintería Mecánica
C/. Miquel Ordinas, 25
Exposición y venta Muebles
Miquel Ordinas, 31 - 33
Tel./Fax 52 31 45
07450 SANTA MARGALIDA

Opinió

SENTIT COMÚ

Gaire bé fa molt poc temps que han passat les festes de Nadal, i com cada any hem pogut comprovar el trist espectacle dels arbres llançats a les escombraries, que fins fa pocs dies, han servit per engalanar els nostres arrelats costums i als importats d'altres països.

Tots som conscients de les necessitats consumistes que dia a dia i per tots els mitjans de comunicació ens fan arribar tot tipus de productes més o manco venturosos.

El que és absurdament ridícul, i més avui, un dia en el qual el Govern Central ha tingut la necessitat d'aprovar un pla de mesures urgents per mitigar la sequedat que pateixen diverses zones d'Espanya, perfilant-nos com una de les zones amb més perill de desertització, nosaltres estam encaparrats en una fatal atracció consumista a seguir la nostra acció destructora que, Nadal a Nadal, que dia a dia, només ens farà arribar a una progressiva destrucció del nostre entorn.

No estam per a més tales, per a més incendis, per a més destrucció, ens falta un poc de sentit comú i trobar-nos allà hom son veritablement. No oblidem que estam a un pas decisiu en aquest procés, després no hi haurà solucions.

I a Santa Margalida, per no estar aturats, se va trobar el poble amb la sorpresa que els arbres de la Costa d'en Piulo, els hi havia pegat un mal tan perillós que tot d'una la quadrilla de treballs de l'Ajuntament va haver de treballar, amb tal rapidesa i diligència, que ni tan sols el Batle, que estava ingressat en la clínica, es va assabentar.

La rapidesa fou tal, que en un obrir i tancar d'ulls els tretze anys necessaris per créixer tals arbres trobaren de morros en terra.

Ni vull saber les autèntiques raons, que varen motivar la tala, ni les causes molt sospitoses de l'eficàcia i rapidesa dels Serveis Municipals, ni els silencis i mirades baixes del dia de l'espectacle del Plenari a la Casa de la Vila. No me basten les raons que diven que tan sols li pot costar a l'Ajuntament la repoblació tantes o quantes pessetes.

Les aigües es calmaran, això és segur, com tot i més quan no hi ha més a fer, tan sols demanar al qui calgui, SENTIT COMÚ, per a altres decisions.

Àngel Serrano

Col.laboració

De pel.lícula, senyors, de pel.lícula.

Aquesta serà la segona carta que us escric. Sóc un amic d'En Rafel Bordoy, el poeta.

aquesta carta serà dis-tinta a la primera. En el món passen massa fets.

Així que avui us contaré dos pensaments paral.lels que he tingut a dins mi els darrers dies. Qui ho vulgui entendre que pensi... jo no n'he acabat de descobrir la relació entre ambdós pensaments.

Abans els despreciava per derrotistes (m'agradaria no haver-ho fet), però és cert, en Dustin Hofmann i n'Alfredo Landa em pareixen ploradores massa delicades pels Supers Mans que el nostre món sembla que necessita: Homes forts i valents, homes sense dubtes ni emperons, homes quasi metàl.lics, agressius.

Quan era un infant m'agradaven les pel.lícules d'En Superman i gaudia de veure en John Wayne cavalcant destrament per salvar els pobres. Quan era un infant creia en els americans, en la justícia, en que tots estàvem a punt per ajudar a tothom.

Quan arriba el cas de la guerra de Kuwait ho vaig voler entendre... Mesos després, els casos de Bòsnia, de Burundi, de Somalia (on els vaquers de sempre volgueren fer una pel.lícula que no els va sortir bé), de Chechènia, de Perú, de... No sé per quin motiu, però darrerament en John Wayne m'ha caigut del cavall i en Superman m'ha decebut. ja sé que la causa que els mou són els doblers.

Fa tres dies vaig somiar un carrer de Nova York. Hi ha un parell de cases on hi habiten els indis. Abans tot això era seu. En Dustin, en Landa i jo ens mirem avergonyits. Aquí també hi ha injustícies. En John Wayne és mort.

*****

He de reconéixer que

darrerament em sento identificat amb els Landa, els Hofman, amb els Sants Innocents de sempre. Vull aclarir que els Sants Innocents no són tal, sinó que són els qui pateixen les conseqüències dels menys sants i menys innocents.

Els ens enganren. Els qui digueren que ens salvarien ens enganaren. Ens feren creure que eren com en Superman i en John Wayne i ens prometeren que ens tindrien en compte, als pobres, als treballadors de cada dia. Jo els creia. Ingenuu!

Fa dos dies, dins un somni de miralls hi he vist en Dustin. L'home camina coix pels camins durs dels somnis inexistents. Sembla fart de les mentides que li han amollat en nom d'una justícia que afavoreix els menys sants i els menys innocents.

En aquest moment (no en sé el motiu) voldria que algú m'expliqués que hi fa en Mario Conde al carrer mentre les presons estan plenes de gent que ha fet molt menys mal que no ell, però que no poden pagar la llibertat perquè no tene doblers per pagar el preu (contradictori i absurd) de la injustícia. (Pensar amb el senyor Berga).

La ironia em camina pel cor. No sé com pot parlar la Constitució Espanyola d'igualtat de drets entre els espanyols, sense tenir en compte les classes socials i després veure que hi ha rics que poden pagar per delinquir i estar-se al carrer tranquil.lament. Qualsevol diria que la delinqüència té un preu...

En Dustin Hofman em mira. Somriu. Té les dents rompudes fa segles. Darrerament ens hem fet amics. En Superman cau mort d'un cel de mentides. Hi ha gent caminant a dins el meu somni. Porten un gran cartell que demana: "On són els nostres?".

Mn. Guillem Rosselló i Bujosa, escriptor.

Dia de les Illes Balears

Salutació del President de la Comunitat Autònoma amb motiu de la commemoració del Dia de les Illes Balears

Tothom a Lluçmajor

Dotze anys d'autonomia són ja una fita important que jalona el camí de recuperació de la nostra identitat com a poble. Els pròxims dies 4 i 5 de març els ciutadans de les Illes Balears commemoraran dotze anys d'Estatut d'autonomia, dotze anys d'autogovern. I ho celebrarem a la vila de Lluçmajor, justament el "lloc major", on el rei Jaume III va perdre la vida defensant el Regne de Mallorca. Aquesta és la festa de totes les Balears on tots ens retrobam amb la nostra història i reclamam l'enfortiment de la nostra vocació com a país.

Els dotze anys d'autonomia tenen, com tota obra humana, llums i ombres, moments d'eufòria i moments de desencís. Probablement, tots pensàvem fa alguns anys que el camí seria molt més fàcil, però és un camí pedregós, amb dificultats i, a vegades, sembrat de recels i desconfiances dels poders centrals cap a les comunitats autònomes.

Es cert que, durant els dotze anys darrers, les Balears s'han situat com a capdavanteres en el món de l'economia i del progrés. Que som l'única comunitat espanyola que reuneix totes les condicions per figurar entre les comunitats europees més avançades. Però, així i tot, hem de ser inconformistes. Hem d'aspirar a molt més.

Tenim davant un gran repte: aconseguir que es faci justícia amb les nostres Illes. Des de fa alguns anys feim feina per trobar un sistema que elimini les dificultats de la insularitat, per poder competir amb igualtat de condicions amb la resta de regions continentals. Es tracta de facilitar l'arribada d'empreses de tecnologia nova i neta, adequar la fiscalitat per a les empreses de les Balears, millorar la competitivitat de l'agricultura, reduir impostos sobre consums que són bàsics i garantir la qualitat de vida per a tots els ciutadans.

I no ho demanam per tenir privilegis.

Ho demanam per justícia. Pel fet de ser illes no hem d'estar en inferioritat de condicions respecte a la resta de ciutadans espanyols. Ara, el Projecte de règim econòmic i fiscal ja està en el Parlament. Però, fins que no sigui aprovat definitivament per les Corts Generals ha de passar encara moltes dificultats. Hem de vèncer molts d'entrebancs, hem de superar moltes incomprendensions. Per això fa falta més que mai la unió de tots i la conjunció d'esforços per aconseguir allò que consideram just i necessari per al futur de les Balears.

I celebrem aquests 12 anys d'autonomia amb un esperit festiu. La Primera Mostra de Cultura Popular inundarà els carrers de Lluçmajor amb un ambient de festa, on seran presents els cavalls de Menorca, el folklore més arrelat de les Pitiüses; el tir de fona, els cossiers, els cavallets, els grups musicals, els xeremiers, els caparrots i dimonis de totes les illes. Una autèntica mostra de les tradicions que hem heretat dels nostres avantpassats i que tenim la responsabilitat d'apreciar i de mantenir. Som hereus d'un tresor i no el podem

malbaratar. L'hem de cuidar i l'hem d'estimar.

I per recordar el darrer rei de Mallorca, que regà amb la sang de l'esperança els nostres camps, Lluçmajor es vestirà de festa major per lliurar de manera solemne la medalla d'Or de la Comunitat Autònoma als donants de sang de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, en reconeixement de la seva tasca generosa, altruista, solidària i humanitària. Donar sang és donar la part més personal i pròpia de cada persona. Donar sang és donar vida.

Amb aquest esperit, jo convid a tots els ciutadans de Formentera, Eivissa, Menorca i Mallorca a participar en els actes commemoratius del Dia de les Illes Balears. Perquè som un poble que sap valorar la recuperació de les senyes que marquen la seva identitat, però, per damunt de tot, sap que la solidaritat i la unió han de marcar el rumb del futur.

Gabriel Cañellas Fons

RESTAURANT - BAR

**NOCES
COMUNIONS
MENU DIARI**

Ctra. Manacor - Inca, Km. 9 - Tel 83 02 46 - PETRA - LOCAL CLIMATITZAT

Els Col.laboradors-Delegats de Donats de Sans, es reuniren a Sta. Margalida

A les amples i confortables instal.lacions del restaurant S'Alqueria acudiren, el diumenge dia 29 de gener, els participants a la reunió. Els punts més importants que es tractaren consistiren en l'elaboració de propostes i informes que permetin millorar l'atenció al donant de sang en tots els seus aspectes, potenciar els sistemes de promoció i divulgació de la donació a la nostra societat i efectuar una valoració conjunta sobre la campanya de donacions del passat 1994.

Fou una jornada prou intensa, de molta feina i diàleg intens, en la que en tot moment hi foren presents el Conseller de Sanitat, Bartomeu Cabrer, el Director General de Sanitat, Ginés Martínez i la Directora del Banc de Sang Comunitari, Elena Franco, els quals assessoraren i ampliaren aspectes relacionats

amb la donació de sang des del punt de vista mèdic.

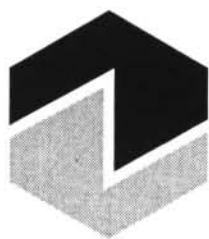
Víctor Gistau, president de la Germandat, acompanyat del membres de la junta Permanent, va moderar tots els debats i va actuar com a Director d'Organització d'aquesta jornada.

Totes i cadescuna de les valoracions foren positives després de concloure aquest dia de reunió en el que es va demostrar la important tasca que porten a terme els Col.laboradors-Delegats de la Germandat a cadascun dels pobles i zones de Mallorca, i es va posar en evidència, una vegada més, que la Germandat de Donants de Sang de Mallorca és una associació viva, amb un creixement permanent i compromesa amb la nostra societat.

Durant l'any passat, es recaptaren 20.094 bosses -uns 11.000 litres de sang- i es varen fer 2.158 donants nous.

Actualment el nombre de donants totals a Mallorca, afiliats a la Germandat, supera els 30.000.

Gabinet de Premsa

**LIMPIEZAS URBANAS
DE MALLORCA, S.A.**

C/. Juan Monjo March, 42
Tels. 52 30 07 - 52 35 92

SANTA MARGALIDA

Dia de les Illes Balears

Programa

Dia 4 de març

LLUCMAJOR:

11'00 h. Inauguració de la Primera mostra de Cultura Popular de les Illes Balears al passeig de Jaume III.

13'00 h. Exhibició de balls folklòrics de Mallorca, Menorca i Eivissa i Formentera, a l'escenari situat al final del passeig de Jaume III.

17'00 h Carrusel de la Policia Muntada de Palma al terreny de la finca confrontant amb el col·legi públic Jaume III.

18'30 h Trobada de glosadors de Mallorca i Menorca a l'escenari situat al final de passaig de Jaume III.

20'00 h. Cançons i tonades d'antany a l'escenari situat al final de passeig de Jaume III.

21'00 h. Ballada popular amenitzada per els grups Musica Nostra, Rondalla Bellver i es Rebot de Menorca al passeig de Jaume III.

PALMA:

21'30 h. Copncert de l'Orquestra Simfònica de Balears "Ciutat de Palma" amb la col·laboració de la cantant Genia Tobin al Teatre Principal de Palma.

Dia 5 de Març

LLUCMAJOR:

09'00 h. Cercavila amb els personatges de les Rondaies mallorquines, xeremiers, caparrots i dimonis de les illes.

11'00 h. Missa solemne presidida per l'Excm. i Rvdm. Sr. Bisbe de Mallorca, acte institucional i lliurament de les Medalles d'Or de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears 1995 als Donants de Sang de Mallorca, Menorca i Eivissa i Formentera, a l'església parroquial de Sant Miquel.

12'00 h. Tir de fona al terreny de la finca confrontant amb el col·legi públic Jaume III.

12'30 h. Cançons dansa i cavalls de Menorca a la Plaça de l'Abeurador Rodona.

13'30 h. Danses de Cossiers i Cavallets a l'escenari situat al final de passeig de Jaume III.

17'00 h. Lliurament d'estendards a les cases de Balears a l'exterior, a l'escenari situat al final del passeig Jaume III.

17'30h. Actuació dels grups de balls de les cases regionals d'altres comunitats autònomes a Balears, a l'escenari situat al final del passeig de JaumeIII.

20'00h. Fi de festa amb balls de gegants i caparrots, amenitzada per la Banda de Musica de Lluçmajor.

Focs artificials.

Productos MARTI

**SAL - PIMENTON
Y LEGUMBRES**

DE SES JOVADES, 28
D'EN MARCH, 30
TEL. 52 30 77 - FAX 52 36 74
SANTA MARGALIDA

CARPINTERIA

HNOS. FERRER, C.B.

Escola, 8
Tel. 52 31 52
07450 - Sta. Margalida

Rums Rums, Notícies i Xafarderies

Per: la guarda de xafarders.

Cròniques des de Polònia

Aqueixa guarda de xafarders té una sonada que fa pardal, i és que fa un parell de dies que no podem ni aclucar l'ull. I que com és això? Idò és ben segur que tots vosaltres vos ha passat el mateix: que encara passetjau el retgiro i l'emprenyada de les covetades que amollaven els quintos aquestes matinades. I això va tant pels quintos vells, que feien la darrera sortida, com pels nous, que feien la primera. On s'ha vist mai que els quintos s'haguen de dedicar a empenyar a tot el poble tirant covets tota la nit? I, també tirant covets dins objectes de propietat pública i privada -per exemple, papereres i poals del fems.-

Tota la guarda de xafarders hem estat quintos, i mos agrada que la festa es conservi, perquè és tant tradicional i tant antiga com la festa de la Beata, i vé d'un parell de cents d'anys enrera. Nosaltres, com que hem estat quintos, també ens sembla bé que els quintos facen sortides els vespres, perquè també les hem fetes nosaltres, i això ja és tradició. Però, el que no és tradició i mai no s'havia fet, vist, ni molt manco sentit, és que se dedicassen a fer renou els vespres, ni molt manco amollar covets la matinada (devers cinquanta mil pessetes de covets, segons diven). Els quintos sempre havien anat alerta a fer renou els vespres, i això era la gràcia: que se dedicaven a carregar carros, carraques i cotxos vells enmig de la plaça sense que negú se'n temés, i, el sen demà, tota la plaça compareixia plena de trastum. Però, pel que sembla, els quintos d'ara confonen el cul amb les tèmpores, i el fer bulla amb empenyar el proïsme. I no és tan sols tirant covets, no: ara se coneix que s'usa pintar les parets amb "spray", i això tant les dels

particulars com les de la plaça, de l'Abeurador i del Centre sanitari.

I això -que quedi clar- no va només pels quintos d'enguany, sino també pels de fa un parell d'any a aqueixa banda. I els polítics, tots els polítics, comandin o no comandin, ni piulen. Com se coneix que s'acosten les eleccions i que els quintos ja voten.

* Però no tot són queixes dels quintos, i a cada qual allò que és seu: els quintos, com també d'altres entitats i particulars de la Vila, col.laboraren a les Beneides fent una carrossa, i aprofitaren per recitar una glosa demanant perdó per la sortida. També netejaren la pintada de "spray" de la façana del centre sanitari -que era el que pertocava-, organitzaren una toreada de vedelles, i, després del fogueró, un concert que resultà molt concorregut. La nostra enhorabona per això.

* Però, si els covets dels quintos retgiren, hi ha coses que venen més de nou que no això. I una cosa que va venir molt de nou va ser la tallada dels arbres de la Costa den Piulo que va ordenar l'equip governant a l'ajuntament. I si deim equip governant, és per no engrunar-mos els dits. I és que encara no sabem el net de qui va donar l'orde. El batle va declarar pel diari que l'orde la va donar en Rafel Roig quan el batle era a la clínica, però n'hi ha molts que diven que el batle s'hi avenia, o que almanco ho sabia. Però, el que és cert és que en Rafel Roig no ho ha desmentit, i, una de dues, o en Rafel Roig se menja la culpa, o és que va donar l'orde ell. Però, sia com sia, i tenga la culpa qui la tenga, encara no s'explica perquè és que donaren l'orde de tallar els arbres. Perquè estaven mal alineats, com va dir en Rafel Roig? Fa quatre anys que formen part de l'equip governant, i ara els extrevé la tallera? I és que, germanets, hi ha coses que són males d'entendre, però una cosa sí que és certa: que la gent de la Creveta va més encesa que no un misto. I a un parell de mesos de les eleccions. I és que el P.P. pareix talment que ha pres el

determini de tirar-se terra a damunt, i a escarada. I és que pareix talment que els del P.P. malavejen que no mos recordem i que mos fugin de la memòria les coses que varen fer malament els anteriors governants, que en feren, i ben a bastament.

* I després de la tallada, un ple d'aquests per llogar cadireta. I és que, germanets, enlloc de veure la televisió, nosaltres ja sabem que ferem en haver-hi ple: mirar el "parte" a canostra i comparèixer a la casa de la Vila quan hi haja les preguntes, que és quan hi ha trui i sarau a rompre, i ja fa dues vegades que acaba de la mateixa manera: que el batle dóna el ple per acabat quan se veu estret. Ja ho va fer quan es tractava l'adjudicació de l'institut, i ara ho ha fet quan s'hi va tractar la qüestió de la tallada dels arbres. I això, pensam nosaltres, és ben trist. Com també és ben trist que tant el batle, com els regidors d'U.M. i del P.S.O.E., hagen de recórrer a la desqualificació -gratuita o no, amb raó o sense- del contrari: si tenen res a dir del que han fet malament els altres, o saben que han fet coses malament, més val que ho diguen quan pertoca dir-ho i no que s'ho guardin dins el gavatx fins ocasions com aquesta. I més trist encara és que la cosa haja d'acabar amb el desallotjament de la sala de plenaris per la policia municipal. Altra volta hem tornat a ser la rialla de mig Mallorca, i això ja fa pardal. I per si hi mancàs per afegir al banyat, hi ha diaris que tenen molta d'imaginació, i acaben d'embullar la troca i d'enfanger el bassiot: segons el diari "Balears", la policia municipal va haver de prendre ("tomar") la sessió plenària per tal d'evitar els enfrontaments entre els regidors. Entre poc i massa, la mesura passa.

* A la Vila, se coneix que som un poble que agraden molt les tradicions. No tan sols la festa de la Beata, els quintos o els foguerons. Enguany se n'ha a tornat a complir una altra de tradició, molt arrelada d'ençà de la democràcia.

La tradició consisteix en que n'hi ha un parell que comencen a fer feina per l'ajuntament quan hi ha eleccions a la vista. És que de tradicions en tenim de totes castes i de tot color.

* I ja que hem començat a parlar d'eleccions, aprofitarem per parlar-ne: Les coses ja se comencen a aclarir, i ja hi ha dos candidats considerats com a segurs: en Miquel Ordines per Ca'n Picafort Unit i en Miquel Cifre pel P.S.O.E. El P.S.M. diven que no es presenta. I pel cau del P.P., res de

clar: n'hi ha que diven que presentaran en Sebastià Carreres, n'hi ha que diven que presentaran en Rafel Galdet, n'hi ha que diven que repetirà l'amo en Rafel Payeres; però una cosa sí que és ben certa: que hi ha converses entre el P.P. i en Jaume Verga, i que els capparets del P.P. tenen especial interès en que les converses fruitin.

* Per acabar i per donar-li fi, a la fi una cosa positiva: si no hi ha res de nou i les gestions fruiten, tornarem a tenir fira. Els antics

organitzadors convocaren a una reunió a les associacions del poble per tal que aquestes contribuïssin a l'organització de la fira en la mesura de les seves possibilitats, i així distribuir el pes d'aqueixes feines, que fins ara havien suportat molt poques persones. Esperem que la cosa, i la fira, i la Vila, tirin envant.

Conte dels arbres que es varen atrevir a créixer

Aparagueren un bon dia a un dels carrers emblemàtics, un carrer que havien de travessar els que venien d'altres indrets quan arribaven a aquella ciutat. Un carrer ample, espaiós i empinat, amb pocs edificis; però, malgrat això, ell se sentia important. Es va posar molt content quan va veure aperèixer els petits arbres, a cada banda del seu recorregut, arreglats un poc a la bona de Déu, sense guardar aquella simetria pròpia de les formacions militars. Aquell carrer i la ciutat es varen complaure en contemplar les petites taques verdes que, de cop i volta, havien arribat per posar unes lleus pinzellades

d'alegria sobre les pedres grises.

La ciutat va créixer i vora la figura estilitzada dels arbres s'alçaren cases i es feren aceres que, encara que oprimissin una mica els seus peus fins llavors descalços, pensaren que els havien de fer un poc de mal com totes les sabates noves.

Passaren els dies, els mesos, els anys... i aquells arbres es feren arbres adults: eixemplaren el seu tronc, extengueren les seves branques, es poblaren de fulles i més fulles, les arrels s'inflaren i s'expandiren, la seva ombra es va fer de cada dia més ample i més espessa, i la gent de la ciutat es va acostumar a veure-los allà plantats com sen-

tinels que guardaven l'entada de la ciutat.

Però, amb el creixement també arribaren els problemes: els branquillons tendres ponien les finestres i les parets de les cases properes, la seva alineació descompassada es va fer més palesa, les arrels inflaren i foradaren les sabates de les aceres i el seu creixement desaforat va esdevenir una amenaça per a la tranquil·litat i l'ordre del carrer. Aleshores les autoritats es decidiren a publicar un edicte prohibint els creixement dels arbres ornamentals i així evitar els entrebancs que poguessin ocasionar. Però els pobres arbres no sabien llegir ni entenien d'ordres ni d'edicte i continuaven creixent un poc més de cada any quan arribava la primavera.

Un bon dia,

millor dit: un mal dia, tots, des del primer fins al darrer, romangueren abatuts per les serres mecàniques dels enviats de l'autoritat, sols per haver tengut l'atreviment de créixer un poquet cada any. El carrer va romandre trist i desolat, ja no hi havia taques verdes, ni redols d'ombra ni remor de fulles...

Un poc abans de morir, els arbres sentiren a dir que uns parents vendrien a ocupar el seu lloc, més ben alineats, més flexibles, més ben educats i ben advertits del que els podria passar si tenguessin la gosadia de créixer.

*El rondallaire del
Pou d'Hero*

BANCA MARCH

Passeig des Pouàs, 1 - 07450 SANTA MARGALIDA

Optica Ca'n Picafort

OPTICIAN OPTIKER

**Monturas
Lentes de contacto
Revisión gratuita**

Paseo Colon, 92 - Tel. 85 15 36
Ca'n Picafort

ÒPTICA SANTA MARGALIDA
al Passeig del Pouàs

TALLER DE HERRERIA
**Sebastián Ferrer
Moragues**

**Trabajos en General de
Hierros-Aluminio
Acero inox. y Metalistería
Servicio Guillotina y Plegado**

Pou de Sa Garriga, 22-24
Tel./Fax. 52 34 20

07450 SANTA MARGALIDA

Ctra. Vella de Bunyola, 29
Tels. 75 68 35 - 36 - 37 - 38
07009 Palma de Mallorca

Bar

Ca's Sigaló

**Miquel Ordinas, 4 - tel. 52 34 33
Santa Margalida**

Central Hispano

EL BANCO DE CADA UNO

ES POUÀS, 5 - TELS. 52 30 23/24
SANTA MARGALIDA

**CONGELADOS RAMIS
PESCADOS Y MARISCOS**

C/. Miguel Ordinas, s/n.

Tel. 52 38 32

07450, Sta. Margalida

BAR

Ca'n Maco

Pl. Abeurador, 5 - Tel. 52 32 23

Carpintería Mecánica

ESTELRICH & ESTELRICH

Miguel Ordinas, s/n. - Tel. 52 35 25 - Sta. Margalida

La Vila Abans de 1925

Per Mn. Antoni Rubí (1906 - 1994)

Devoció antiga a la Passió i Mort

Les creus de terme

✓ a fa més de cent anys que a Mallorca hi va haver una molt accentuada devoció a la passió i mort de Jesucrist.

No tenc dades a bastament per poder concretar el temps en que va començar, ni els anys que va durar aquesta devoció que, en certa forma, encara perdura i de la qual en queda qualche rastre, petites coses ja quasi oblidades, del que va esser aquella tan justificada, llavors i ara, devoció a la Passió i Mort del Bon Jesús.

Una deixa d'aquella veneració són les nombroses "creus de terme" que hi havia espargides per tots els pobles de Mallorca, de les que encara se'n conserven bastants.

Solien estar ordinàriament ubicades a la vorera dels camins, prop de l'entrada del poble, quasi totes elles eren de bon gust i ben fetes, filigranes sobre marès mallorquí, amb inscripcions i a vegades escuts, alçades sobre una espècie de Calvari construït amb cercols d'escalons que sovint servien als vells del poble per anar a passar-hi una estona, a vegades resant i a vegades fent una xerrada.

Aquelles creus eren un ornament i una honra pel poble que les tenia, eren una senyal de pietat popular, gelosament guardades i respectades.

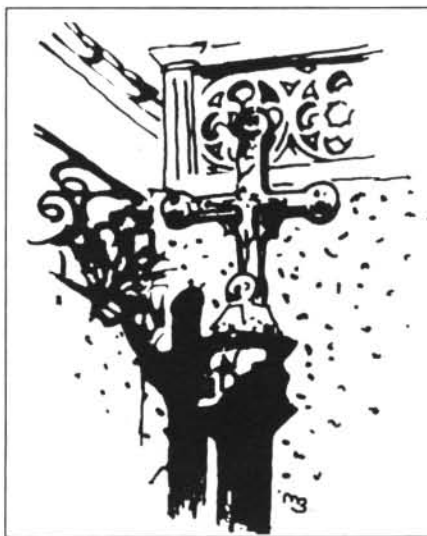
Podem dir que per davant de les creus de terme hi passava cada quasi tot el poble, perquè com a conradors, tothom sortia a foravila i quan es retiraven de la feina, a posta de sol, quan passaven prop de la creu era costum resar un "Credo", "Crec en un Déu..."

Les creus de terme quasi sempre estaven damunt una columna de sis o vuit caires, més o manco complicada i airosa que

acabava en un capitell, sempre molt adornat, amb baix relleus de sants, d'inscripcions i escuts dels qui havien pagat les despeses d'escultors i picapedrers.

Les creus de la partió del terme, o a l'entrada del poble, sempre a la vorera d'un camí, com es pot comprovar per les moltes que encara en queden, mudes i sense paraula, convidaven continuament amb el seu silenci als qui passaven a alçar el cor a Déu. ¡Quina oportunitat per aquella bona gent, cansada i suada, que venia del jornal, de encomanar-se a Déu i passar una bona i santa nit!

Pel que fa a la Vila, no record haver vist mai cap creu de terme, però això no vol dir que no n'hi hagués hagudes, per de prompte a dins el petit pati de la Rectoria, al fons a mà esquerra, n'hi ha una que, segons diuen, estaria a l'entrada de la Vila, al cap damunt se sa Costa, en el lloc que llavors li deien "Es Cardessar", vora la paret del "Clòs de la Rectoria" que, a

començament de segle es va vendre per fer-hi l'actual Plaça de la Vila.

La dita creu de la Rectoria amb el seu capitell està situada sobre una columna octogonal que ja no és la primitiva; el capitell i la creu són una obra de bon gust i de feina ben feta i acabada. El capitell porta gravades unes figures de sants que no es

poden identificar, per trobar-se bastant deteriorades, i dues inscripcions, una a cada banda, d'impossible lectura, a més de la figura del Bon Jesús enclavat a una part i la imatge de la Puríssima a l'altra, i gravats en el cap dels braços de la creu, els quatre evangelistes.

El conjunt es troba bastant erosionat, cosa que no és gens estranya si tenim en compte que els experts que l'han vista la suposen del segle XVI, o sia de fa uns quatre-cents anys.

No es pot suposar que aquesta creu que es troba al pati de la Rectoria des del temps del Rector D. Pere Santandreu, es dugués de fora de la nostra Vila, sinó que segurament és una antiga creu nostra.

Per altra part, a la Vila des de vell, sempre he sentit anomenar "es Molinot" que era la part del poble on hi havia el molí més gros del poble, esbucut no fa massa anys; "s'Abeurador" per la part on hi havia pous i piques ber abeurar el bestiar; "Es Pou de sa Garriga", on hi havia, i encara hi ha, un vell pou públic; a una altra part del poble li deien i li diuen "Sa Creveta", nom que no sé d'on li vé, però em fa pensar que en aquesta part del poble antigament hi degué haver qualche relació amb una creu.

Seria qualche "creu de terme" desapareguda? Seria qualcuna més petita, com temps enrera s'usava guardar dins qualche ninchol o capelleta, també ja perduda? No ho sé i no ho puc contestar, però per qualche cosa a aquesta part del poble li diuen "Sa Creveta".

Aquí posaré punt a aquest escrit, pensant en continuar-lo i escriure qualche cosa més referent a la Passió i Mort del Bon Jesús, llaurant així un poc més aquest sementer de la història i pietat cristianes de Mallorca i de la Vila.

Joan Monjo Estelrich

Joan Monjo és un margalidà aficat en política o un polític margalidà de 39 anys, enginyer industrial i actual president del partit Convergència Margalidana i del Club d'Escacs de Santa Margalida. Ha estat president d'A. P. de Santa Margalida, del "Club Cultural Hero" i president de la Comisió Tècnica del Col·legi Major Sant Jordi de Barcelona. Properes les eleccions municipals entrevistam avui al polític.

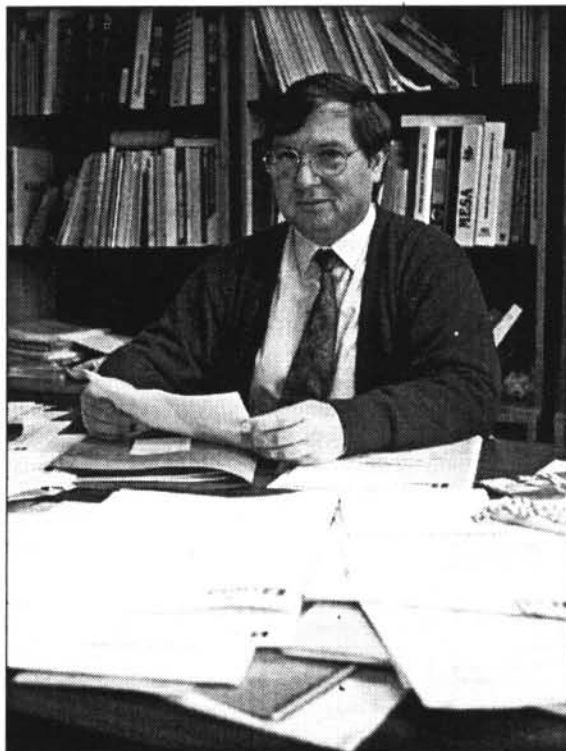
- Tu ets el que en podríem dir un polític veterà. Quin temps fa que ets dins la política margalidana?

-De l'ordre de catorze anys, si bé entre associacions culturals i ajuntament practicament des del principi del període democràtic.

-Durant aquest temps has militat a diferents grups, amb quin grup aniràs a les properes eleccions?

-He format part de dos grups: AP i després amb la majoria dels integrants d'aquell grup formarem Convergència Margalidana i anàrem a les eleccions amb coalició amb UIM, que a la vegada es va integrar amb Unió Mallorquina, i així ho ferem també a les properes. Perquè pensam que anant en coalició, posam més atenció als assumptes de Santa Margalida que no integrats en un partit concret.

-Em podries donar la llista del teu

partit a les properes eleccions municipals?

-En aquests moments no sabem ni tan sols el nom del candidat, la comisió que porta aquest tema es pronunciarà en poques setmanes.

-No penses que els electors et puguin passar factura, per la part que et toca dels anys anteriors, en que la política vilera ha tengut molts de problemes?

- Pens que ens hem de cenyir a la darrera legislatura i que els electors, en tot cas, haurien de passar factura del que s'ha fet durant els quatre anys anteriors, en què per una entesa entre quatre partits (CPU, PP, UDI i CM, amb l'autoexclusió del PSOE que no va acceptar les comissions que se li oferiren) va esser batle Jaume Ribot per dos

que fa el nostre grup.

-Quins són els problemes més greus que s'hauran de resoldre a l'ajuntament la propera legislatura?

-A un ajuntament moltes coses no són previsible a llarg plaç, prova d'això és que al principi de la passada legislatura ningú no pensava amb l'Institut que ara ja s'està construint. Els temes pendents s'hauran de resoldre, entre ells les infraestructures de Son Serra, el poliesportiu de Can Picafort i fonamentalment tot el que es refereix a una millor gestió municipal.

-Quines fórmules noves té el teu partit per intentar resoldre aquests problemes, tota vegada que en els dos anys en que tenguereu la batlia no els donàreu solució?

-Jo pens que resolguérem molts de problemes, llavors les prioritats eren distintes i les coses no es poden fer totes al mateix temps. En tota l'etapa democràtica no hi ha hagut a la Vila un període en que s'hagin fet tantes coses com el comprès entre 1991-1993, basta passar revista a les realitzacions:

-Dotació aigua potable i evacuació residuals.

-Acabar l'Unitat Sanitària i centre de 3ª Edat.

- Acabar poliesportiu Municipal.

anys. Crec que els dos anys primers en què el nostre partit tengué la batlia l'ajuntament va funcionar bastant bé i esper que la gent ho tenguí en compte a l'hora de votar.

-No creus que seria millor donar pas a gent nova que no està, diguem-ne "contaminada" per etapes anteriors, tot i la manca d'expe-

... "El nacionalisme que necessitam a Mallorca hauria de ser molt més "fort"..."

riència?

-El nostre partit és bastant nou, constituït fa cinc anys. Jo crec que s'han de combinar les dues coses i això és el

-Evacuació pluvials Abeurador.

- Gestió pel començament del Centre d'Ensenyament Secundari.

- Obres embelliment de Can Picafort i Son Serra.

-Poliesportiu Son Serra.

-Escola Municipal de Música.

-Embelliment Plaça de la Vila.

-Millores al camp de futbol S'Estanyol.

-Monument a sa Proccsó.

-Reforma i ampliació Casa de la Vila.

-Iniciar ampliació del Cementeri.

-Dotació de parcs infantils.

-Pla d'asfaltat de camins, paralitzat posteriorment pel batle Rafel Payeras, així com altres projectes també paralitzats, (infraestructura Son Serra, Local Municipal de Son Serra...)

- Penses que és bo que hi hagi una espècie de separació entre els regidors de la Vila i els de Can Picafort i que cadescun d'ells s'ocupin dels seus problemes?

-Crec que això no és bo però en la pràctica és el que passa.

-Que penses qui ha de marcar la política del municipi, la Vila o Can Picafort?

-La política del

municipi l'han de marcar la Vila, Can Picafort i Son Serra, atenent a les prioritats de cada lloc.

-El partit amb el que estau coaligats, UM, es defineix com un partit nacionalista, no trobes que el seu nacionalisme sembla una mica "descafeinat"?

-Crec que Unió Mallorquina és un partit nacionalista moderat i estic d'acord amb el sentit de la pregunta que supòs que tendeix a dir que el nacionalisme que necessitam a Mallorca hauria de ser molt més "fort".

-No s'intenta construir un partit nacionalista sense que la majoria dels seus militants es sentin nacionalistes?

... "La cultura l'han de fer principalment les associacions amb la coordinació de l'Ajuntament" ...

-Quan a la pregunta anterior m'he referit a un nacionalisme més "fort" pens que ja he contestat aquesta. Si Mallorca vol tenir un protagonisme a nivell de l'estat i no quedar arraconada, com ha passat sempre, tant amb UCD

com amb el PSOE, no queda altre remei que mirar Catalunya, el País Basc o Canàries i trobarem les solucions.

-Com aplicariu aquest nacionalisme a la política margalidana?

-Així com he dit que si Mallorca vol esser protagonista en els temes que l'afecten a nivell estatal, ha de tenir un partit nacionalista "fort"; igualment a Santa Margalida s'ha de potenciar un "nacionalisme fort" si vol esser tenguda en compte a nivell autonòmic.

-Si el teu partit tornàs a comandar, quina seria la vostra actuació en el camp de la cultura?

-En el tema cultural pens que l'ajuntament, a part de desenvolupar activitats culturals, la seva tasca principal en aquest camp és la de donar suport a les iniciatives que generi la cultura margalidana. Això es podria concretar en la signatura de convenis entre ajuntament i associacions. La cultura l'han de fer principalment les associacions amb coordinació amb l'ajuntament.

-Podrem aconseguir que el nostre ajuntament arribi a funcionar en català?

-Evidentment que sí, però hauran de passar una sèrie d'anys, perquè la gent que podem dir major de 35 anys normalment no domina la llengua a nivell d'escriptura i això és una herència que hem d'assumir. Quan la gent jove domini el català la normalització arribarà.

-I en el tema de la protecció dels espais naturals, Son Serra, Son Real, Son Baulò...?

-Crec que la llei d'Espais Naturals no beneficia per res a Mallorca. Perquè a pesar de que la intenció és molt bona, hauria d'anar acompanyada de mitjans econòmics. Quan es prohibeix desenvolupar activitats productives a les finques s'hauria de compensar als propietaris per obligar-los a netejar-les i cuidar-les, per evitar incendis i altres desastres. La Conselleria corresponent no ajuda amb absolut a aquesta conservació.

Sens dubte l'entrevista amb un polític experimentat com és Joan Monjo donaria per molt més, però no queda altre remei que posar-li punt.

**HERRERIA Y CARPINTERIA DE ALUMINIO
CALAFAT-TAULER, S.C.**

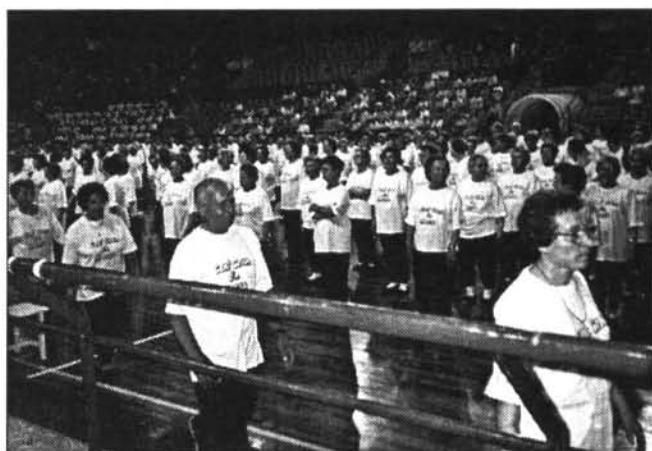
Ctra. Ca'n Picafort, S/N. - Tel. 52 36 57 - 07450 SANTA MARGALIDA

Gent Major

Els esposos Antoni Ferragut Roig i Margalida Galmés Mascaró, celebraren les seves Noces d'Or el passat dia 6 de gener, amb una missa i un dinar pels fills i família, Enhorabona!

Com és costum, les associacions de la 3ª Edat, les de Santa Margalida també, tengueren una encontre dels seus grups de gimnàstica: el desembre passat a Algàida i en el mes de febrer al poliesportiu de Son Servera.

Com cada any, l'associació de Gent Major "Hero" celebra un sopar, ball de carnaval i concurs de disfresses, en el mes de febrer i en el "Bar Arachu".

El matrimoni format per Josep Gayà Calafat i Amàlia Morales Marqués, de 85 anys, des de'n fa 5 cap aquí, cada any per a Nadal construeixen el seu Betlem, hi fan molta feina i els agradaria poder participar a algun concurs que trobam que s'hauria de fer a la Vila per les festes nadalenques.

Cada número
una glosa

Campanya electoral

*S'acosten eleccions,
a Mallorca i a la Vila,
i cada partit primfila
per guanyar ses messions.
Però és que té uns bons collons
això que en es poble passa:
que un des secrets més guardats
és es nom des candidats
que volen guanyar sa plaça.*

Es Glosador des Pou d'Hero

**La delegació de l'Obra Cultural
Balear a Santa Margalida**

**Comunica a tots el interessats que
ha creat un servei
d'assessorament Lingüístic
totalment gratuït.**

***A ca nostra,
parlem la nostra Llengua.***

Exposició de Joan Fuster a Sa Llotja de Ciutat

El dia 24 de gener es va inaugurar a Sa Llotja de Palma, una exposició del pintor Joan Fuster que romandrà oberta fins el dia 5 de març.

Més d'un centenar d'obres del pintor mallorquí Joan Fuster (Palma, 1870-1943) formen l'exposició de Sa Llotja, organitzada per la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear.

L'exposició permetrà als ciutadans conèixer l'obra d'un dels pintors illencs més actius i fecunds de principi de segle. Joan Fuster fou treballador infatigable qui, a través de les múltiples exposicions realitzades d'àmbit nacional (a Mallorca,

Menorca, Barcelona, Bilbao i Madrid) i també, en diverses capitals europees, dedicà la seva vida a difondre les imatges de la nostra terra arreu del món.

Joan Fuster i Bonín, va néixer a

Palma, el 22 de maig de 1870. Estudià a l'Acadèmia de Belles Arts de Palma i a l'estudi de Ricard Anckerman. Trobà en el paisatge el motiu que amb més força l'impulsà a la creació. Va esser també un

retratista notable. Participà en nombroses exposicions i certamens i fou sovint guardonada la seva obra.

un grupo de profesionales a su servicio

VIAJES acromar TOURS S.A.

BAL.-082

**RESERVAS AUTOMATICAS
CONFIRMACION INMEDIATA**

Paseo Colón, 112 - B

Tels. 85 00 26 - 85 00 65 - Fax: 85 10 69
07458 - CA'N PICAFORT - (MALLORCA)

RESERVA DE:

BILLETES DE BARCO
PASAJES DE AVION
HOTELES
APARTAMENTOS
EXCURSIONES

VIAJES ORGANIZADOS
TARIFAS MINI
CRUCEROS
VUELOS CHARTER NACIONAL
CHARTER INTERNACIONAL

Descuentos a:
RESIDENTES
FAMILIA NUMEROSA
3ª EDAD
GRUPOS
MENORES

Agencia autorizada para la venta de billetes:

TRAVELPLAN

IBEROJET

Condor

**CLUB
Vacaciones**

00TOUR

Lufthansa

TURAVIA

7 TRANSMEDITERRANEA

MUNDICOLOR

IBERIA

**SU
AGENCIA
DE
VIAJES**

"la Caixa"

Plaça de la Vila

Santa Margalida

FABRICACIÓ REFRESCANTS

A més distribuïm una serie de productes com:

KAS - PEPSI - 7UP

CERVESSA TUCHER (ALEMANA)

VI RIOJA ANTAÑO - BOTELLA 3/4 LAGOMAR - BOTELLA 1 L. CHIQUITO

AIGUA MANANTIAL FONT DE'S TEIX

Ctra. de Muro, s/n. - SA POBLA (MALLORCA) - Tels. (971) 54 03 44 / 54 23 85 - Fax. 54 20 16

Jovent Vilero

El Jovent Vilero està funcionant: és un fet. Des de fa un parell de mesos aquest local és el centre de reunió de tots, o quasi tots, els joves de Santa Margalida.

Tots sabem que aquesta Associació Cultural és una de les més noves dins aquest poble i que, no ens hem d'enganyar, era necessària. Quan aquest local es va posar en funcionament tot varen esser il·lusions i alegries, però això va durar poc, m'explic: quan la directiva d'aquesta associació estava, per dir-ho de qualque manera, en plena campanya de concienciació cap als joves vileros perquè li donassin suport, un altre grup de persones en va voler treure profit. Aquest grupet no es va integrar en un cent per cent (per dir-ho d'una forma suau) i això va provocar la fuga de molta gent del local i, per generalitzar, "l'enfonsament" d'aquesta associació.

Tots sabem que, durant un temps, l'associació no ha funcionat com a tal, malgrat sempre hi ha hagut persones que l'han defensada i hi han acudit cada dia, tenint en compte la situació en que es trobava el local.

A finals de l'estiu del 94, un grup de persones, unes de l'antiga directiva i altres que es preocupaven per aquesta entitat, es varen reunir un parell de vegades amb la finalitat de posar en marxa de bell nou el local: es va crear una nova directiva formada per persones amb distintes idees i diferents projectes i varen encomanar a un altre grup de persones que duguessin a terme aquests projectes. Gràcies a totes aquestes persones el "jovent", com diuen uns o el "clupet" com diuen altres, està funcionant i això queda demostrat amb el conjunt d'activitats fetes durant aquest curt període de temps, con són: els "Capvespres de pel·lícula", el partit benèfic Contra la Droga i la xerrada amb el tema de fons "Drogues NO", l'excursió a Sóller, etc.

Com he dit abans, el Jovent funciona i jo, com a jove vilero, vull donar les gràcies a totes les persones que han lluitat perquè el "clupet" funcioni.

J.R.

Frases i Pensaments

• La vida no és més que una llarga espera de la mort i ja fa molt de temps que mor un pòc cada dia.

F. Mitterrand

• Sols hi ha una manera de fer les coses: fer-les bé.

Golda Meir

• Cap homo és prou bo per governar els altres sense el seu consentiment.

A. Lincoln

• Els francesos estan de vaga els dilluns perquè puja el pa; els dimarts es manifesten perquè guanyen poc; els dimecres protesten per la manca de llibertats... i el diumenge voten la dreta.

F. Mitterrand

• Les coses grans que hom voldria fer, els homes petits les destorben.

M. Azaña

• El polític ha de ser capaç preveure el que ha de passar demà, el més vinent, i l'any que ve, i després explicar el peqrè no ha passat.

W. Churchill

• El càstig més gran pels qui no s'interessen per la política és que seran governats per persones que sí s'interessen.

A. Toynbee

• Preparar un discurs de 10 minuts em costa un parell de setmanes i un discurs d'una hora, una setmana, i un discurs de dues hores sempre el puc improvisar.

H. Wilson

• Tan arriscat és creure-ho tot com no creure res.

D. Diderot

• Ningú és més solitari que aquell que mai no ha rebut una carta.

E. Canetti

• El treball és la cosa més divertida, podriem passar hores observant-lo.

Anònim

• El vertader dolor és aquell que es sofreix sense testimonis.

M. V. Marcial

• Estar preparats és important, saber esperar encara ho és més, però aprofitar el moment adequat és la clau de la vida.

A. Schnitzer

• El pessimista es queixa del vent, l'optimista espera que canviï i el realista ajusta les veles.

Ward

• Pensaments bajans els tenim tots, però el savi els calla.

W Busch

REFRANYS MALLORQUINS

• A cavall regalat no limiris el pèl.

• Al llit i a la presó coneixeràs ton companyó.

• Ovella que bela perd el bocí.

• A ca vell no hi ha cus cus.

• Altre vendrà qui bo em ferà.

• Ase magre tot són mosques.

Ciència per a tots

Per Joan Cladera i Ramis

Les fonts de l'existència

Quan un motor funciona, quan donam corda a un rellotge o quan el sol ens il·lumina, estam utilitzant energia. Podem dir que l'energia és tot allò que es pot convertir en treball mecànic. És a dir: l'aigua embassada en una presa té una determinada energia estàtica, però en el moment en que aquesta aigua passa a través de les comportes de la presa cap a la central elèctrica, aquesta energia es converteix en cinètica. Després, finalment, quan l'aigua fa voltar les turbines de la central elèctrica aleshores està realitzant un treball que es transforma en energia elèctrica. Amb aquest exemple anterior podem veure com, mitjançant unes certes transformacions, es van obtenint diferents classes (o fonts) d'energia, fins que, al final, s'arriba a l'energia desitjada: en aquest cas, energia elèctrica.

Com sabem, quasi tota l'energia que ens envolta prové del sol, i per sort aquesta no l'acabrem mai. Però per desgràcia hi ha altres fonts d'energia que sí són exhauribles i, per tant, és necessari emprar-les amb moderació, i intentar a la vegada trobar altres alternatives energètiques.

Les fonts energètiques es divideixen en dos grans grups: fonts d'energies alternatives i fonts d'energies no alternatives. Les primeres són les inesgotables o que no s'acaben mai, com per exemple l'energia dels corrents marins, l'energia geotèrmica, l'energia eòlica, etc. Les segones les fonts esgotables o que, amb el temps, es poden arribar a acabar, com per exemple el carbó, el petroli, el gas natural, etc.

Ara parlarem un poc sobre cada tipus d'energia, per tal de conèixer-les i fer-ne algunes reflexions:

L'energia hidroelèctrica és alternativa, o sigui que no s'acabarà mai, però en canvi no

proporciona la totalitat de l'energia elèctrica (electricitat) necessària; per tant és una energia insuficient.

L'energia eòlica és també alternativa i prové de la força del vent i que també proporciona energia elèctrica, fent-ho en petites quantitats. Igualment que l'energia hidràulica també és insuficient.

L'energia solar és una energia alternativa que prové de les radiacions del sol. Ens pot proporcionar tant energia tèrmica (directament) com energia elèctrica (transformada). És una bona font d'energia particular.

L'energia dels corrents marins és una energia alternativa que prové de la mar i ens proporciona energia elèctrica en grans quantitats, però la seva instal·lació és molt costosa, i per això encara hi ha molt poques centrals en el món.

L'energia geotèrmica és una energia alternativa que prové del centre de la terra i que només es pot aprofitar en regions del període geològic actual.

L'energia atòmica (fusió nuclear) és una energia alternativa que prové de la unió d'àtoms d'hidrògen. El problema és que aquesta energia encara no existeix a nivell industrial. En el moment en que es trobi la manera de controlar aquests processos atòmics els problemes energètics a nivell mundial estaran resolts de per vida. És a dir: amb un quilògram d'hidrògen es podria obtenir una energia un bilió de vegades major que la que s'obté amb un quilògram de carbó. La diferència és com per pensar-s'ho.

L'energia que prové del carbó és no alternativa i s'obté dels restes de vegetals fòssils. S'estima que els recursos mundials d'aquest tipus s'acabaran en el pròxim mileni.

L'energia que prové del

petroli és una altra energia no alternativa que es troba en immenses bosses enterrades sota terra. S'està acabant.

L'energia provinent del gas natural també és no alternativa i es troba amb el petroli. No es coneix molt bé la quantitat de les reserves. Sembla que també s'està acabant.

En l'actualitat els països industrialitzats sofreixen una greu crisi energètica motivada per la manca d'energia bàsica, que és la que s'obté del carbó, del petroli i d'altres combustibles. Són formes difícilment reconvertibles en energies aprofitables. Actualment existeix una recerca continua de noves fonts per afrontar les necessitats del països industrialitzats que augmenten de forma constant.

En aquests darrers anys la revolució de la crisi energètica s'està orientant en dos sentits diferents: per una banda es cerquen fonts distintes dels combustibles fòssils (carbó, petroli, etc.) i de la nuclear (fisió nuclear molt costosa i a la vegada molt contaminant). Per una altra banda s'està intentant crear un model de societat que consumeixi menys energia. Tot i això, la principal esperança són les energies alternatives com la solar, l'eòlica i, en darrer lloc, la més esperada: l'energia atòmica de fusió nuclear.

Avui l'energia més utilitzada és la que prové dels combustibles fòssils, que cobreixen el 90% de les necessitats mundials. Fins als nostres dies tot això ha anat molt bé, però el que hem de fer és començar a pensar el que farem quan tots aquests combustibles s'acabin. Haurem ja après a controlar els processos de fusió nuclear o, per altra part, haurem descobert un tipus nou d'energia alternativa revolucionari? De no ser així com ens ho farem?

Esperem que la humanitat no s'aturi de pensar i que ben aviat qualcú doni una resposta a les preguntes anteriors.

"Sa Nostra" presenta el seu programa de Dinamització Cultural a la part forana de Mallorca.

El dia 31 de gener, a la finca "Sa Canova" de Sa Pobla, l'Obra Social i Cultural de "Sa Nostra", per medi d'Andreu Ramis, Francesca Niell i Miquel Pascual, va presentar als membres dels mitjans de comunicació de la part forana de Mallorca el seu programa "Servei de Dinamització Cultural a la Part Forana de Mallorca".

Segons la informació facilitada per "Sa Nostra", "La finalitat d'aquest nou servei és la de divulgar i dinamitzar les activitats culturals que l'Obra Social i Cultural de "Sa Nostra" organitza als seus centres i sales de cultura per tal de fer-les extensibles a tots els pobles de l'illa de Mallorca. D'aquesta manera es completa la xarxa de centres i sales de cultura que té a les Balears. També es crearan i organitzaran activitats exclusives per a la Part Forana més d'acord amb la realitat i els interessos de cada municipi."

El servei esmentat té previst fer arribar als pobles de Mallorca: diverses exposicions d'una àmplia temàtica, actuacions musicals a sales de concerts i als mercats importants, projeccions cinematogràfiques amb motiu de "l'Any del Cinema", cicle de cinema infantil en català, projeccions cinematogràfiques vora la mar en temporada d'estiu, projeccions de video i xerrades, conferències a les escoles i instituts...

Per portar a terme el seu programa signarà també convenis amb associacions que oferesquin l'infraestructura adequada per a les actuacions proposades.

Esperam que a Santa Margalida podrem, per medi de les associacions margalidanes, beneficiar-nos d'aquest programa. Per la nostra part, l'Obra Cultural Balear ja ha iniciat els contactes encaminats a tal fi.

"SA NOS TRA"

CAIXA DE BALEARS

Un premi de "SA NOSTRA" a Santa Margalida

Com a part de la campanya "Festival de Premis" que porta a terme la Caixa de Balears "Sa Nostra", entre els seus clients arreu de les Balears, en el sorteig efectuat davant notari el 30-12-94, va correspondre un premi d'1.000.000 de pessetes a un dels clients de l'oficina de Santa Margalida, Mateu Martí Pons. Dies passats el delegat de l'oficina a la Vila, Antoni Del Olmo Dalmau, va fer entrega del taló corresponent a l'afortunat guanyador en presència del personal de la sucursal margalidana. Enhorabona i que no sigui el darrer que caigui al nostre poble.

Temps d'Església

Estat de comptes de la Parròquia de 1994

Entrades

3.746.023 pessetes

Despeses de funcionament

1.171.774 pessetes

Saldo positiu

2.574.249 pessetes.

Dita quantitat s'ha invertit en la restauració de la Rectoria.

Darrerament l'arquitecte diocesà, D. Sebastià Gamundí i el Vicari Episcopal Mn. Bartomeu Suau, juntament amb un grup de vilers, després de contemplar "in situ" l'estat del temple parroquial, manifestàren la necessitat d'emprendre la seva restauració.

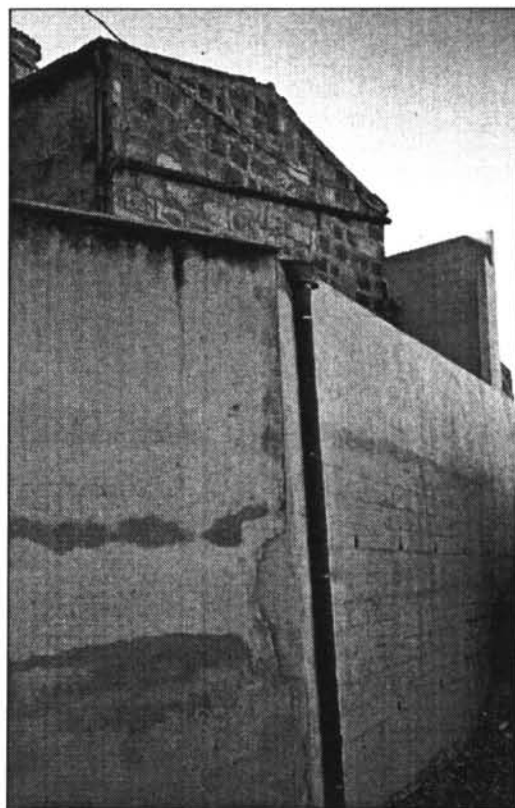
Per part de l'ajunta-

ment es donaren per acabades les obres de restauració dels ebaldragaments causats per les pluges, a la part de darrera de l'església, allà on s'ubicava el fossar.

Col.lectes:

La col.laboració parroquial durant 1994 a diferents campanyes (contra la fam, missions, Caritas, etc) ha estat de 642.000 pessetes.

Així mateix a la campanya de "Manos Unidas" de 1995, del segon diumenge de febrer, es recaptaren 152.000 pessetes.

GA **Gaya**
Gestoría Administrativa

Vía Francia, 6 - Tels. 85 04 31 - 85 13 47

Fax 85 03 44 - 07458 Ca'n Picafort

A **Gabinete GAYA**
ASESORIA FISCAL, LABORAL
Y CONTABLE

Telf. 52 34 08 - fax 52 38 04

Plaça de la Vila, 36-E - Santa Margalida

PASTOR
CONSTRUCCIONES
Y PREFABRICADOS
MARMOLES Y GRANITOS

C/. Es Clavet, 10
07450 Sta. Margarita. Mallorca.
Tels. 52 31 31 - 52 38 38
Fax. 52 37 95

Moviment Parroquial

Baptismes:

Gener, 19: Yolanda Frontera Garrandi.

Noces:

Febrer 12: Martí Crespí Cantallops - Maria Ferrer Rosselló.

Defuncions:

Gener, 5: Joan Alomar Torres (Saig) 77 anys.

Gener, 11: Jaume Bergas i Morey (Memet) 75 anys.

Gener, 12: Miquel Gayà Batle (Memori) 74 anys.

Imatges d'un Temps

A la fotografia podem veure, d'esquerra a dreta, Josep Valls (Butzeta), Antoni Alemany (Serra) i Guillem Columbram (Vallori).

Dra. Magdalena Bennasar Mojer
TOCOLOGIA - GINECOLOGIA

CLINICA PLANAS, S.A.
C/. Menorca, 3
Tels. 73 03 45/46 - 73 88 43/44
07011 PALMA DE MALLORCA

C/. Fadrins, 28 - 1.º
Tel. 86 20 92
07420 SA POBLA

PANADERIA - BOLLERIA

**FORN
CA'N PERICO**

GERARDO RODRIGUEZ CACENAVE

ANTIGUA PANADERIA JUAN GARAU

C/. SATURN, 5 - Tel. 52 35 16 - STA MARGALIDA

Margalidans de fora la Vila: La Família Ferrer Carbonell

«**E**sta alcaldía [Ila de Santa Margalida] ha procurado recoger cuantos datos ha sido posible acerca del movimiento emigratorio en esta localidad durante los últimos cinco años de los cuales resulta: que en el referido lapso de tiempo han emigrado unos 125 individuos, entre ellos unos 15 matrimonios jóvenes; la gran mayoría a la República Argentina y en las provincias de Buenos Aires, Mendoza y Santa Fé y algunos pocos a las Repúblicas de México, Brasil y Chile. De las noticias recibidas se deduce que la mayor parte de ellos se encuentran en buena posición por los continuos giros de moneda que realizan a sus respectivas familias; muchos de ellos antes de emigrar arrastraban una vida difícil y llena de privaciones y hoy disfrutan de relativa comodidad y buen estar que difícilmente habrían conseguido de no realizar el cambio de residencia.» (A.M.S.M. Llibres de registre de sortida de comunicacions. Tom II. 1906, juliol, 24. Carta dirigida al govern civil).

Aqueixa carta del batle de Santa Margalida, de l'any 1906, informant sobre la incidència de l'emigració a La Vila, és un bon testi-

moni de la importància d'aquest fenomen a la Vila durant el primer quart d'aquest segle. Entre darreries del segle passat i fins aproximadament la guerra civil, un gran nombre de margalidans i margalidanes es veren obligats a emigrar cap a altres terres. El creixement de la població havia causat que la terra de que disposaven molt de margalidans els hi resultàs insuficient per viure, per la qual cosa la gran majoria del poble s'havia de llogar i anar a jornal. Aqueixa situació s'agreujà quan l'epidèmia de la filotxera destruï gran part de les vinyes del terme, fet que va causar que es reduís significativament l'oferta de treball assalariat. A conseqüència d'aqueixa situació, un nombre considerable de margalidans, que es pot avaluar en prop d'un mil·lari, hagué d'abandonar la Vila, instal·lant-se a Palma -on el 1940 hi residien devers 350 persones nascudes a Santa Margalida- i, sobretot, a fora Mallorca. A fora Mallorca els principals punts de destí dels emigrants margalidans foren l'Alger (Algèria), Amèrica del Sud i Cuba. A l'Alger, els emigrants margalidans hi foren molt nombrosos, i sembla que es concentraren a alguns indrets, com

Foundouk, on fins i tots alguns moros eximporraven el mallorquí de la Vila, que havien après dels margalidans allà residents. Fins i tot, hi havia un moro que era conegut com «es margalidà» perquè havia après parlar bé el mallorquí, i sabia el nom i la situació de moltes de finques de la Vila. Els emigrants margalidans també foren molt nombrosos a Cuba, i també, a l'Argentina, on el 1918 constava que hi residien 130 margalidans, i segurament eren molt més. D'altres margalidans emigraren cap Mèxic, la república Dominicana i a Xile, com és el cas de la família que és el motiu d'aqueix escrit.

Fa ara un parell de mesos, una família de Xile va visitar la Vila. Es tractava de xilens descendents d'un margalidà, en Pere Ferrer, que a darreries del segle passat, havia emigrat cap a Xile, i que havien vingut a la Vila per conèixer la terra d'on provenien, i per recollir informació sobre el seu padrí. Es tractava de dues netes den Pere Ferrer, na Margarita Ferrer Aguero i na Sílvia Bustamante Ferrer, que vengueren acompanyades del seus marits. Anaren a la rectoria, on Don Mateu Amorós els hi va proporcionar la partida de batisme del seu padrí, en Pere Ferrer Carbonell. Després anaren a l'ajuntament, on els va rebre en Joan Garau. Juntament amb en Joan, els hi vaig demanar que ens contassen les vivències del seu padrí, i les seves impressions sobre Mallorca. Això, és poc més o manco, el que ens varen contar.

El seu padrí, en Pere Ferrer Carbonell, va nèixer a la vila el 1878. Era fill dels margalidans en Bartomeu Ferrer Femenia, picapedrer, i de na Francesca Carbonell Bauçà, jornalera, matrimoni resident al carrer de les Vinyes. A darreries del segle passat, possiblement entre 1895 i 1900, en Pere Ferrer va emigrar cap a Xile. La situació de l'epoca la descriu perfectament aquesta glosa del glosador margalidà Bartomeu Pastor:

-»A n'aquest temps començà a haver-hi emigració per tot treballador que a Xile volgués anar, donant port de franc i menjar i un jornal superior».

-»Mon pare em diu: «he pensat d'anar-me'n a treballar a Xile per guanyar dotbers i tornar aviat que, si es ver lo que han contat es gran tresor que hi ha».

En Pere Ferrer s'instal·là a Xile, juntament amb els seus germans. Allà, entre el 1900 i el 1902, en Pere Ferrer va conèixer na Mercedes, la seva futura esposa. Se'n va enamorar -»flechó», segons l'expressiva parla de na Margarita i na Silvia-, i aviat se casaren. Al cap d'un any va néixer la seva primera filla. A en Pere Ferrer, que devia tenir un caràcter emprenedor, les coses no li anaren malament: amb companyia d'un soci, va muntar una fàbrica de suc, a la qual hi també hi feien licors mallorquins. Tot d'una que pogué, va tornar cap a Mallorca. Se coneix que l'anyorança li guanyava, perquè hi va romandre dos anys. Quan va tornar a Xile, va tenir una sorpresa majúscula: el soci que havia romàs encarregat de la fàbrica l'havia venuda, i s'havia embutxacat tots els doblers. En poques paraules, en Pere estava arruïnat, i no li va quedar altre remei que començar de bell nou. Va muntar una altra fàbrica, tot i que de dimensions més modestes, i, poc a poc, la cosa va començar a tornar a rutlar. Almanco ja podia viure de lo seu, fent sucs mallorquins o molt semblants als mallorquins: Palo, menta, anís, rom, també bitter, cafè i malta.

A Santiago de Xile, en Pere Ferrer mantenia contactes amb altres famílies mallorquines; segons sembla, també de Santa Margalida: la família Sales, propietària d'un forn, la família Fluixà, propietària d'una fàbrica de sabates. També mantenia contactes, almanco comercials, amb un altre mallorquí que tenia una destileria a Santiago: n'Antoni Fuster, per ventura un parent de la família Fuster de Santa Margalida, propietària d'una destileria a la Vila aquells mateixos anys.

El germà den Pere, en Bartomeu Ferrer, es va dedicar a les assegurances i va fer fortuna. En Bartomeu, del qual les seves nebodes recorden que fumava puros, va tornar a Santa Margalida un parell de vegades. La darrera vegada

que va tornar a la Vila, en Bartomeu va complir un encàrrec del seu germà Pere, i se'n va dur cap a Xile taronges, ametles i un parell de sacs de terra de Santa Margalida.

Aquest fet em va impressionar: segons ens contaren na Silvia i na Margarita, la terra era perquè en morir ells dos, tapassen la seva tomba de terra de Santa Margalida. I això segons aquest acord: que en morir un d'ells, l'altre germà li tiraria a damunt la terra de Santa Margalida.

La família Ferrer s'esforçava en mantenir els contactes amb Mallorca, i els costums mallorquins, entre d'ells el d'anar a besar mans. Na Margarita recorda que al rebost de caseva molt sovint hi havia sobressades i enseïmades, sense que mai no arribassen a saber d'on les duïen, i que elles espipellaven d'amagat.

Un dels germans, n'Arnau, havia tornat a la Vila, i hi mantenien contacte per carta. Cada vegada que n'arribava una, això era un motiu de reunió familiar: els membres de la família Ferrer llegien plegats la carta. Normalment, l'emoció podia més que ells, i s'abraçaven i ploraven. Però la lectura de la carta també era motiu de bauxa: aquell dia també hi havia dinar i festa.

Al Frontón San Paulo s'hi reunien els margalidans: la família Fluixà, la família Ferrer Salas, la família Ferrer Carbonell. Els mallorquins solien freqüentar i formar part del centre català de Santiago. L'idioma i la cultura comú ho deveren propiciar: segons deia na Margarita, en sentir parlar qualcú de Catalunya, Mallorca, o de la resta de les Balears, els de caseva deien: això és un dels nostros. Al cap d'un grapat d'anys tornaren a arribar a Xile un altre estol d'emigrats, però d'una naturalesa ben diferent: els «rotjos», els refugiats de la guerra civil.

Na Margarita, com que son pare va morir jove, va tractar molt amb el seu padrí, en Pere Ferrer. Segons na Margarita, el seu padrí es vestia com a molts de margalidans d'aleshores: duïa boina i gaiato, i fumava puros. Sempre jugava amb cartes espanyoles, i li va ensenyar a jugar a l'escambrí. El seu padrí seguia parlant en mallorquí, i ella encara recorda

algunes frasses com, per exemple, «un turet de vi». Segons na Margarita, sempre seguit parlava de la Vila, i, a les velleses, encara se pensava poder tornar, o almanco en tenia ganes.

La imatge que li va donar de Mallorca era la d'una illa de gran bellesa, però molt pobre. Na Margarita i na Silvia ens digueren que els hi havia vengut molt de nou l'aspecte del terme de Santa Margalida i de Mallorca en general. Trobaven que tenia molt poc a veure amb la imatge que els hi havia donat el seu padrí, i que s'havia construït molt, que pentura hi havia massa ciment. Però també que s'havien trobat amb una gent molt semblant amb ells, i que els havia acollit de forma amable i càlida. Per acabar, ens recalcarem que els besnets den Pere Ferrer són advocats, metges o gents amb carrera, però que sempre havien mantengut l'interés per conèixer Santa Margalida.

A mi, m'agradaria que aquestes planes servissin per retre un petit homenatge a Pere Ferrer Carbonell i a la seva família; i a tots els margalidans que hagueren de partir de la Vila, i que com en Pere Ferrer, sempre portaren la Vila i Mallorca dins el seu cor, i que mai no perderen l'esperança de tornar. A tots aquells, com en Pere Ferrer Carbonell, que saberen trasmetre el record de la nostra terra als seus descendents. També, a gent com a na Margarita Ferrer Aguero i a na Silvia Bustamante Ferrer, que han mantengut el record i el propòsit de conèixer la Vila i l'illa que els seus antecessors hagueren d'abandonar forçats per la pobresa o per la fam.

Antoni Mas

COMERCIAL HNOS. ALOMAR, S.L.

**INSTALACIONS SANITARIAS, ELÈCTRICAS I GAS
VENDA DE ELECTRODOMÈSTICS
REPARACIÓ I VENDA DE CICLOMOTORS I MOTOCICLETES**

OFICINA: C/. Joan Monjo March, 31 - EXPOSICIÓ: Passeig d'es Pouàs, 19
Tel. 52 33 33 - 07450 STA. MARGALIDA

TALLERS CA'S SINAVÉ, S.L

SERVEI OFICIAL FORD

C/. Miquel Ordinas, 35 - Tel Taller 52 33 77 - Tel. Oficina: 52 33 33 - 07450 SANTA MARGALIDA

motor la vila, s.l.

SERVEI OFICIAL

C/. Miquel Ordinas, s/n. - Tel. 52 39 04 - SANTA MARGALIDA

Esport Margalidà

La Peña del Madrid molt activa

Si durant uns anys ha estat la gent del Barça que estava efòrica, ara li toca treure "faves d'olla" ala gent del Madrid, i la penya margalidana s'ha deixat sentir fort per l'àmbit de la Vila: un viatge multitudinari a Madrid, coets a la dematinada, fogueró amb gloses, i es forn d'en "Perico" que va haver de fer hores extraordinàries per donar recapte a tanta festa. Fins i tot es retrataren amb en Mendoza, en plena campanya electoral. Esperem que, al marge dels resultats, les ganes de fer festa no minvin.

La Peña del Barça també es mou.

Sabem de bona tinta que els preparatius per a la "diada ciclista" d'enguany van a un bon ritme, ja que el mes d'abril és aprop. Qualcú ens ha parlat que podrien arribar a 2.000 les persones que hi participin.

AJUNTAMENT DE
SANTA
MARGALIDA

TELÈFONS D'INTERES

AJUNTAMENT DE SANTA MARGALIDA	52-30-30 // 52-30-50 // 52-31-08
FAX AJUNTAMENT STA. MARGALIDA	52-37-77
FAX CA'N PICAFORT	85-18-36
CENTRE AMBULATORI S. MARGALIDA	52-39-42
C. PICAFORT	85-10-75
AMBULÀNCIA.....	52-30-30 52-30-50
JUTJAT.....	52-38-95
BIBLIOTECA SANTA MARGALIDA.....	52-38-95
POLICIA LOCAL SANTA MARGALIDA	52-30-30
C. PICAFORT	85-03-10
CASA DE CULTURA.....	52-38-95
LLAR DELS PADRINS.....	52-39-42
GUARDIA CIVIL STA. MARGALIDA....	52-30-22
CA'N PICAFORT	85-04-18
FARMACIA MARIA R. PUJADAS.....	52-34-89
SEBASTIÀ BUADES	85-09-86
MAGDALENA JUAN	85-04-00
PARRÒQUIA SANTA MARGALIDA.....	52-31-19
CA'N PICAFORT	85-01-15
COL·LEGI ELEONOR BOSCH.....	52-34-31
GRADUADA	52-32-94
VORA MAR	85-08-06
CORREUS SANTA MARGALIDA.....	52-32-17
CA'N PICAFORT	85-11-36
"LIMPIEZAS URBANAS DE MALLORCA"	52-30-07
MONGES AGUSTINES S. MARGALIDA	52-31-15
MONGES AGUSTINES C. PICAFORT	85-03-45
FUNERÀRIA.....	52-32-81
GESA AVERIES (Sector Inca).....	88-00-77

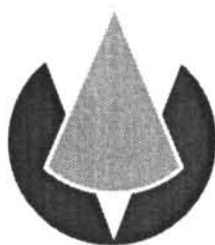

FERRETERIA & DROGUERIA

PLAÇA S'ABEURADOR, 10
TEL - FAX 52 34 75
SANTA MARGALIDA

ISABEL GARAU, 27-B
TEL. 85 05 24
C'AN PICAFORT

**Centre
Assessorament
Empresarial**

José Trías, 11 - 1º - Tels. 85 08 46 - Fax 85 18 10 - CAN PICAFORT

GINA
GESTION E INFORMATICA S.L.

**VENTA ORDENADORES
SUMINISTROS INFORMATICOS
CLASES DE INFORMATICA
CONTABILIDAD - DECLARACIONES
IMPRESORAS**

Plaça de S'Abeuredor, 12
07450 - Santa Margalida
Tel. (971) 52 38 34
Fax. (971) 52 39 80

**DISTRIBUCION PAPELERIA
MATERIAL ESCOLAR Y DE ESCRITORIO
REGALO INFORMAL
ARTICULOS DE NAVIDAD Y CARNAVAL**

ALMACENES
Galmés, s.a.

C/. Miguel Ordinas, s/n.
Tel. 52 31 33 - Fax 52 36 18
SANTA MARGALIDA

**AUTOESCUELA
SANTA MARGALIDA**

C/. Joan Monjo March, 38
07450 STA. MARGALIDA

Telf.: 52 34 98
85 14 82

AHORA Tú.

COVEAUTO S.L.

SANTA MARGARITA

Micra

Motores 1.0, 1.3, 16 válvulas
Versiones 3 y 5 puertas
Dirección asistida y
aire acondicionado
(Opcionales)

**AHORA TU MICRA
desde 1.170.000 pts.**

Sunny

Motores 1.4, 1.6 y 2.0 16 v
Diesel y gasolina
3, 4 y 5 puertas

**AHORA TU SUNNY
desde 1.684.000 pts.**

Primera

Motores 1.6, 2.0, 16 v.
gasolina y 2.0 diesel
4 y 5 puertas

**AHORA TU PRIMERA
desde 1.834.000 pts.**

Serena

Motores 1.6 y 2.0
gasolina y 2.3 diesel
5, 6 y 8 plazas

**AHORA TU SERENA
desde 2.095.000 pts.**

Terrano II.

Motores 2.4 gasolina
y 2.7 turbodiesel
Versiones 3 y 5 puertas

**AHORA TU TERRANO II
desde 2.695.000 pts.**

Patrol GR

Motor 6 c. turbo diesel
115 CV
Versiones 3 y puertas

**AHORA TU PATROL GR
desde 4.298.000 pts.**

Patrol 6 C

Motor japonés de 2836 cc

Motor 6 cilindros - Diesel 95 CV

**AHORA TU PATROL 6C
desde 2.710.000 pts.**

**RECUERDA: con el planRENOVE II, al dar un coche de baja
hay un ahorro de 80.000 pts, más. PRECIO INCLUYE:
Vehículo, IVA 16% e impuesto de matriculación**

VENGA A PROBARLOS:

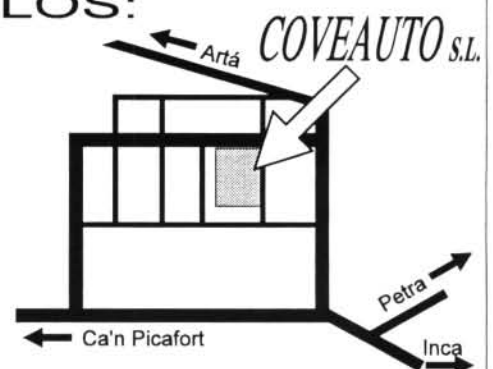
**AHORA
Nissan**

COVEAUTO S.L.

STA. MARGALIDA

Miguel Ordinas, 7

Tel./Fax: 52 39 94 - Móvil. 908 83 83 05

Al seu servici amb totes les nostres energies

